

Posudek na bakalářskou práci.

Název: Pojetí medicíny v obci Pálenice

Autor: Vojtěch Kračmar

Fakulta Humanitních studií, Univerzita Karlova Praha 2011. 47 s.

Vedoucí práce. Mgr. Hedvika Novotná

Předkládaná práce navazuje na projekt realizovaný v rámci výuky Společenskovedního modulu – Terénní antropologické praxe. Její těžiště spočívá v antropologické interpretaci sociální reality, norem a diskurzu v dlouhodobě sledované lokální společnosti na jižním Slovensku. Z mnoha sfér života si Vojta Kračmar vybral otázku vztahu obyvatel sledované obce Pálenice k medicíně. Ve své podstatě analyzoval diskurz, který je Pálenickými o daném tématu veden.

Práci Vojty Kračmara lze posuzovat z několika rovin: žánru, teoretického ukotvení, přehlednosti prezentace dat a jejich kategorizace, paradigmatické konzistence a jazykové stránky.

Autor sáhl k paralelnosti výkladu či přesněji prezentaci získaných poznatků a jejich analýzy. Inspiroval se moderní antropologií, která se pokouší představovat data v biografických smyšlených příbězích. Druhá linie výkladu je tradiční prezentace a interpretace v etických pojmech. Paralelnost textu jak je neotřelá, tak je zejména v úvodu zavádějící, protože čtenář na počátku neví o dvou rovinách textu. Řešením je pro příště předmluva, přestože u bakalářských prací není běžná.

Teoretické ukotvení práce je na výborné úrovni. Autor především dospívá k teoretickému rámci, ten jasně prezentuje a navíc se k němu v průběhu výkladu vztahuje. (Pojetí medicíny je postmoderní, což odpovídá postmoderní rurální společnosti, spočívá v kombinaci nekonvenční a formální medicíny, přičemž oblast nekonvenční medicíny není pouze z lokálních zdrojů, ale také z globálních.) Repetitivnost tohoto vztahování v kombinaci s nedotaženou analýzou a kategorizováním však ubírají teorii na síle.

Jak zaznělo ve výše uváděném odstavci, mé výhrady, a to nejzásadnější ve vztahu k práci, zaznívají k oblasti prezentace a kategorizace dat. V první řadě si myslím, že by bylo vhodné více promýšlet více kapitoly 4.2. Další kategorie spojené se zdravím. Zde prezentované kategorie Pitná voda, Silnice, Alkohol a kouření se ve výkladu opírají o výlučně etickou perspektivu autora. V citacích takřka nezaznívá, že by tyto kategorie byly chápány obyvateli obce jako zdravotní ohrožení (naopak alkohol je i součástí léčby, minimálně součástí léčivých nápojů). Zdá se, že si to myslí autor. Proč pak ale nezvažuje další proměnné fungující na globální bázi – např. geneticky upravované potraviny, stres vyplývající z nezaměstnanosti, obezita atd. Zde se také ukazuje rozpolcenost autora v paradigmatu – jde o diskurz a vztahování se k realitě obyvatel obce či o kulturně ekologický přístup, kdy prostředí si vynucuje určité kulturní praktiky (např. čištění těla pitím bylinných čajů).

V druhé řadě dalším slabším místem je kategorizace dat. Čtenář má pocit, jakoby chodil v kruhu informátorů, jejichž názory se v dílčích věcech různí, ale je ujišťován, že vlastně ne. Tedy potenciál dílčích odlišností není ve výkladu přeložen tak, aby gradoval ve stanovení kategorií, jaké je pojetí - modely vztahování se k medicíně. Modely sice v závěru jsou formulovány, ale vynořují se jakoby náhle bez instruktivního vedení čtenáře. Důležité je si

také uvědomit, že při této klasifikaci by autor mohl vysvětlit, proč i zdravotní personál, který byl do výzkumu zahrnut, podporuje závěr analýzy – tedy thesi o postmoderním přístupu k medicíně. Autor příliš nepracuje s osobními charakteristikami informátorů (věk, pohlaví, vzdělání), vidí je jako členy téže kultury, nositele téhož vědění, což je ovšem s ohledem na postmodernost prostředí sporné. Dále by také stálo za to více promýšlet otázku globální x lokální a glokální. Nezdá se mi z prezentace dat, že by kultura obce významně preferovala postmoderní zdroje. Pouze jediná informátorka hledá informace u odosobněných institucí, všichni ostatní se dozvídají grify od přátel, známých a prověřených odborníků, ke kterým mají informátoři vztah.

Jen na okraj dodávám, že i prezentace metodologie by mohla více být strukturována podle kategorií a více se zaměřovat na relevantní údaje a jejich systematičnost.

Výtku k paradigmatu viz výše. Objevuje se jednak tento rozpor v kap. 4.2. a také v závěru práce, kde by případně toto mohlo být akceptováno.

Poslední hodnocení směřuje k jazyku práce. Autor v biografických medailónkách okouzlí poetikou jazyka. Nabízí čtivý, nikoliv emočně prázdný text. Vědecký text, zejména citace jsou však plné chyb z hlediska slovníku a interpunkce. Některé „překlepy“ – „fonetičtí blížeenci“ mohou působit pro čtenáře legračně a pro aktéry možná i urážlivě. Tedy za každým domem není „knajpa“ ale „pajta“.

Text práce by snesl dotažení po výkladové i jazykové stránce (jako každá druhá BP). Nicméně je myšlenkově bohatý a zejména v celku konzistentní. Práci hodnotím jako velmi dobrou.

V Praze 19.8. 2011

PhDr. Dana Bittnerová, CSc.